

KRZYSZTOF ZEMEŁA, *Mała Ojczyzna. Parafia Sorbin*, Radomskie Wydawnictwo Diecezjalne AVE, Radom 2000, ss. 140, il. 6, tab. 9.

Ceniony w regionie historyk opisał dzieje trzech wsi: Sorbina, Zbrojowa i Nowek leżących w parafii Sorbin. Publikacji nadał charakter naukowy, nie pozbawiony zacięcia popularyzatorskiego. Podstawę źródłową ustaleń autora, dotyczącą wspomnianych wsi, stanowią akta znajdujące się w Archiwum Kapituły Katedralnej w Krakowie, Archiwum Głównym Akt Dawnych, Archiwum Państwowym w Radomiu i Kielcach oraz Archiwum Parafialnym w Odrowążu.

Trzy omawiane wsie należą obecnie do gminy Bliżyn. Po reformie administracyjnej z 1998 r. znalazły się w powiecie Skarżysko-Kamienna. Omawiany obszar leży na styku wzgórz Niekłańsko-Bliżyńskich, Wzgórz Koneckich i Suchedniowskich, będących częścią Wyżyny Kielecko-Sandomierskiej. Od dawna wydobywano tu rudę żelaza, znajdowało się tu dużo kopalń, wyrobisk i kuźnic.

Książka składa się z dwu zasadniczych części. W pierwszej autor przedstawia przeszłość wsi stanowiących dzisiejszą parafię Sorbin pod wezwaniem Najświętszego Serca Jezusowego, erygowaną w 1993 r. Wieś Sorbin powstała, zdaniem autora, w połowie XVI w. jako efekt zagospodarowywania i zasiedlania północnych rubieży dóbr biskupów krakowskich. Początki wsi Zbrojów wiąże natomiast K. Zemela z przywilejem na założenie kuźnicy w 1577 r. dla Stanisława Zbroi z Sorbina. Najpóźniejszą metrykę posiada osada Nowki, której nazwa pojawiła się pod koniec XVIII w., a oznaczała nowe, wykarczowane pole. Osady Sorbin i Zbrojów należały do klucza kieleckiego dóbr biskupów krakowskich, zaś od końca XVIII w. do wyodrębnionego klucza samsonowskiego. Ich mieszkańcy przynależeli do kościoła parafialnego w Odrowążu. Od początku podstawą utrzymania mieszkańców wszystkich trzech osad była praca na roli, zwłaszcza hodowla koni, wołów i krów, a także wydobywanie rudy. Przekonują nas o tym informacje zawarte w inwentarzach dóbr biskupów krakowskich. Ponadto niektórzy chłopcy trudnili się bartnictwem. Kuźnica w Zbrojowie miała dwa piece; w 1645 r. przyniosła biskupom krakowskim 54 floreny rocznego czynszu.

W drugiej części książki ukazany został wysiłek mieszkańców nowo utworzonej parafii skupiony na wybudowaniu domu ka techetycznego i kościoła parafialnego. Przedstawiono sylwetki kolejnych proboszczów oraz ważniejsze wydarzenia z życia parafii ostatnich lat.